

ԱՅՈՒՆԻՈՒՆ

Մեծարգոյ խմբագիր Մանգուսէի
Էֆեթեօր պատուական լրագրոյ .

Ձեր շաբաթ աւուր թերթով կը մե-
ղադրէք ընդհ. ժողովոյ վսեմ . Ասե-
նապետը , որպէս թէ պէտք չէր որ ՅԱ
անձանց հանրագիրը ուշադրութեան
առնուր , և ասոր վրայ մտերմաբար
խորհրդակցելու համար քանի մ'ան-
ձինք իւր առնն հրաւիրէր :

Ներքեցէք ինձ , Մեծ . խմբագիր ,
քանի մը խօսքով պարզել խնդիր մը ,
զոր կիրքն ու հակառակութեան ոգին
երկուստեք արշաւի յուզեցին և խն-
դեցին :

Գիտէք որ Եւրոպայի երեսփոխանա-
կան ժողովներուն ունկնդիրները միշտ
չափաւոր են , իրենց համար մասնա-
ւոր տեղեր ունին և առանց տոմսակի
մարդ ներս չառնուիր : Բայց նիստը
միշտ հրապարակային է , երբ չափա-
ւոր թուով ունկնդիրներ և լրագրաց
ներկայացուցիչներ ներկայ կը գտնու-
ւին , և ասեանքը թիւնք կը հրատա-
րակէ : Յեղափոխութիւն մ'ըլլալու է ,
որպէս զի ժողովուրդը ներս խուսէ ,
Բայց հաճող մարդիկը ներս չառնուե-
լով , ժողովուրդեան իրաւունքը բռնա-
բարուած չըլլար , քանզի ժողովուրդը
կամ իրաւունք ունի , ներս մտնելու ,
կամ չունի , եթէ ենթադրենք որ ու-
նի , այն ատեն որչափ մեծ ժողովա-
տեղի մը պէտք է կրնաք երեւակայել :
Ըսել է որ ժողովուրդն իր երեսփոխան-
ներն ընտրել վերջը , իրաւունք չկը-
նար ունենալ անոնց վիճաբանութեա-
նքն անպատճառ համախմբօրէն ներ-
կայ գտնուելու :

Այս արարէս ըլլալով , մեր ընդհա-
նուր ժողովոյ մասնաւոր անցեալները
տեղի ունեցած մէկ նիստին վիճակը
ս'ըլլաւ բարեկարգ էր , ողջամիտ հա-
սարակայ կարծեաց կը մնայ դատել :
Բաւական է ըսել որ այլազգի գոր-
ծաւորներ անգամ իրենց կողմնակիցն
երեսփոխաններուն բոլորտիքը շարուն-
ցան չայոց Պատրիարքին հրաժարման
հանդէսը տեսնելու համար : Ընդհա-
նուր ժողովն այնպիսի կերպարանք մը
առաւ որ աւելի կը նմանէր ժողովրդ-
դային միթինկի , կամ հին Հռովմէա-
կան փորոնին , քան թէ սահմանադրա-
կան երեսփոխանաց ժողովն մը :

Այնպիսի տեսարան մը ոչ եղբիւն
պատիւ կը բերէր և ոչ երեսփոխա-
նութեան : Ուստի Դիւանը վաւթաց
այս խնդիրն ուշադրութեան առնուլ ,
իբրև նիստերուն բարեկարգութեանը
վերաբերեալ պայման մը , ազատ որ և
է նկատուած կամ ժողովուրդէն անվսա-
տահութենէ : Դիւանն անցեալ անգա-
մի ընդհ. ժողովոյ որոշման ամենայն
ուշադրութեամբ ինք ալ ստորագրու-
թիւն դրած ըլլալով , չէր կրնար զայն
բնաւ երբեք ժողովուրդային ճնշման մը
ընծայել , քանզի կը հաւատայ որ իւ-
րաքանչիւր ոք ազատօրէն իւր խղճին
և կարծեաց համեմատ քուէ տուաւ .
հետեւաբար երբ դիւանը ներկայ խնդ-
րոյն վրայ ուշադրութիւն դարձուց ,
իւր նպատակը չէր կրնար ըլլալ երբեք
ժողովուրդեան կողմանէ ճնշում ենթադ-
րելով , զայն արտաքսել , ալ պարզա-
պէս նիստերը բարոյք և կանոնաւոր
վերակի մը վերածել :

Բայց ոմանք թերևս դռնիմուկ նիստ
ուղղորդելու կողմէն ներքին դիտում
մը նշմարելով , չկամեցան ընդունիլ
զայն . ասիէ հեղինակ ծագեցող երես-
փոխանութեան մէջ , որով ընդհ. ժո-

ղովոյ գումարումը գործնականագէս
անկարելի կըլլար :

Ահա այս գումարութիւնը բռնա-
լու համար էր որ վսեմ . ատենապետ
էֆէնտին անցեալ ուրբաթ օր քանի
մ'անձինք մտերմակամ տեսակցու-
թեան մը հրաւիրեց : Հարկ չկայ ըսել
ձեզ Մեծ . խմբագիր , որ այսպիսի մաս-
նաւոր գումարումներ (Ռէ'իւնիօն բը-
ռիվէ) ասէն երկիր և մասնաւոր ամեն
սահմանադրական ազգաց մէջ տեղի
կունենան . հետեւաբար կատարելու
պէս սահմանադրական և օրինաւոր են :

Երեսփոխան Մեծ . ատենապետ է-
ֆէնտին շանից օրինաւորութիւնն ու
խաղաղութիւնը ցուցնելու , որուն
անտարակոյս դուք ալ իբրև ազգային
թերթ աշխկից պիտի գտնուիք .
Խնամ ամենայն յարգանք
Կ . Պօլիս 18 սեպտ . Պ . ՊԱՌՆԱՍԵԱՆ
1873

Պ . Ընտեսան էֆէնտին , ընդհանուր
ժողովնա լազըմ կէլէն ներքաւմի հազ-
գընտա պիզիմ սէօյլէթիքիքիքիքի
թասաիք իլէմիշ տիր :

Էվլէթ , պիզիթ թէքթէք սէօյլէ-
րիք քի , էօյլէ հիշ պիր հուսուա վէ
նիզամ թահթընտա օլմեան մէկիսէ ,
պազը միլէրի սայիլէտէն օլմե աստա-
լար , քիւֆէլէրինի տիշարտա պըրա-
գարագ տէյիլ հաթթա , քիւֆէլէրի
արգալարընտ օլաուղու հալտէ պիլէ
կիրիպ տիշնէմէն հազգլարը վարաբը ,
չիւնքի պիր նիզամ պիր գաւունն եօգ-
տուր , չիւնքի գաւունար ալըք արը ,
վէ չիւնքի հալլուտա երկըլէրնէ քիշի
աօլաշարագ , հալլիլէ սօգազտան կէ-
լիպ կէլէնիլէ ին մէրագընը թահրիք իլ-
լէմէքտէ տիր :

Ատենապետ էֆէնտին քէնտի խա-
նէսինէ երեսփոխանար տալէթ իտէ-
րէք պազը միւզագէրաթա կիրիշիւսի
հազգընտա սէօյլէթիքիքիքի կէլիտիք-
տէ , էվլէթ , պիզիթ տէրիք քի , հէր-
քէս սէրպէսի տիր , իսթէտիկի եէրէ
թօլաւտապիր , վէ ատենապետ է-
ֆէնտի տէ քէնտի խանէսինէ երեսփո-
խանար տալէթ իտէպիլիլ , օլմ քիմ
սէ պիր շէյ տիլէմէզ , լաքին , պիզ
չուսու անլաթարմագ իսթէմիշիք տիր
քի , էլի պիրէր թօլաւտապիտն զու-
հուրա կէլիլիլ օլմն էէն , վէ եւսօտ
զըմէնէն հէր հըֆիլ իլէմէքտէ պուլու-
նէն պիր թէքթէք , ըստի պիր թէք
իլի տիր կիպի էհէմիլիլէթ վէրիպտէ
թահթը թէքթէքթէք օլմէքտէ , վէ
օլ պապտէ պիր գաւուն վիրմէյէ սէ-
լահիլիլիլ օլմագ , չիւնքի մէզքիւր
էր վէ եաւաթ թէքթէք , ատէթա միլ-
լէթ վէ մէկիսէ գաւուն պիր իսեան
վէ պիր հազգթէթ տիլէք տիր , վէ
նիզամ վազ իտէքէք եէրտէ , էհալիլիլ
նիզամալըք իպրէթի վիրմէք վէ նի-
զամթը բալիմիլ իլէմէք տիլէք տիր :

Էմմա , ատենապետ էֆէնտին , մէզ-
քիւր նիզամալըք լալիհաւընը իմգա-
լաւտապիտն պազըլարընտ տալէթ ի-
լէ , խալիսանէ վէ օտսթանէ սուրէթ-
տէ , վէ զայրի ըստի օլաուղու հալտէ ,
սիլիլէմ իտէր իմիլ , նասիհաթ վիրիլ ,
վէ նիզամա տալէթ իլլէր իմիլ , օլմ
քիմնէ տէյէ պիրիլ :

Պ . Ընտեսան էֆ . իլէ պերապէր պիզ
տալի տէրիք քի , սօն մէկիստէն էվ-
լէքի մէկիստէ կէօրիլէն նիզամալը-
լըք , հիքթայէ իտիլիլիլ սուրէթ տէ
օլաուղու հալտէ , վազաւ միլլէթէ պիր
չէրէթ սաթըլմագ լաքին միլլէթէ
տահա զիւտաւ տեղալ սաթըլմագ
մաթաէ , իքի պին քիշի իլլէտէն պա-

զը քէսանըն թէրպիլէսիլիլ հարէքթէթ-
լէրի օլմեքալ , իլլա , երեսփոխան է-
ֆէնտինիլէրին , օն իւշ սէնէտէն պէրու
հէնուզ քէնտի ճէմիլիլէթիլիլիլ վէ ճէ-
միլիլէթիլիլէթիլիլ պիր նիզամ թահ-
թէնա վազ իլլէմէթիլիլ տիր . չիւնքի ,
զալիլէն էհալիլտէն պազըլարըն թարա-
ֆընտան իհրապընա հիւրաթ թօլուտան
նիզամալըք տալիլ , օլմ մէկիսին
նիզամալըքըլլէնտան նէլէթ իլլէթտէ
տիր . տիլէք տիր քի , էկէր էլիլ պիր-
լէր սահիհէն մէկիսին ըհաթի սու-
րէթտէ թէքթէքիւր իտէմէթիլիլտէն
աօլաք պիր թէլէքթի իտէքէք տիր ի-
սէլէր , էհալիլտէն թէլէքթի իլլէթիլիլ ,
իլլա քէնտիլէրին նիզամալըքըլլէնտան
թէլէքթի իլլէթիլ , վէ քէնտիլէր իլլէն
լազըմ կէլէն ճէզաքթա , երին քէն-
տիլէր թէլէթիլիլ իլլէթիլ , վէ էհալիլ-
տէնտէ տալիլըք տիլէթիլ իտիլէր :

Իմաիլ , պիզ թէքթէք սէօյլէրիլ քի ,
էլիլ պիրէրին մէզքիւր հարէքթէթիլ ,
մէկիսէ գաւուն պիր իսեան արը . նի-
զամ վէ իլը տալէթիլմէյէ , վէ օ-
լէլիլտաուէն էհալիլ պիր պիլիլաք վէ
չարքը սուրէթտէ հազգթէթ տիր ,
ըստէն թէքթէքիւրէ պիլէ շալիսիլ
տէյիլ տիր , չիւնքի , պիր մէսէլէ (խը-
քիւր) կիպի եազըլմագալ , իլլա , հալիլ
սէն և հալիլիլ տէյէրէք եազըլմագ ,
վէ կիւտա գօրգաթա օլաուղլարը
տալիլ , սէպէպ օլաուղ կէօթիլիլիլ
տիր , տիլէք տիր քի , ալըքտան ալը-
ղա էմր իտիլիլ վէ էօրիլ կէօթիլիլիլ-
միլ տիր , պուսլար եա թիլ տիլէթ-
րէք , երին էվլէթիլ տալէթ մուհի-
պիլիլտէ ալըք մէկիսէ կէլիլիլ տիրէր ,
վէ եալիլտա երեսփոխանըքտէ իտիլ-
միլ սաթըլմագ տալիլ :

Էմմա , պու սէֆա թէքթէթիլ իտէ-
քէք մէկիս իլլին պիր նիզամ վազ իտի-
լիլ իմիլ , օնա պիր շէյ տէլէթիլիլիլ
եօգ տուր : Պապաթ էլ վիրիլ քի , իս-
եանլըք իմգալարընէն էհէն իմթիսա-
լէն , վէ էհալիլիլ հազգթէթ սաթըլա-
րագ գաւուն մէկիս օլմագ :

Էմմա , մէկիսին քիւշաթընտան սօն-
րա , մէկիսէ վէ նիզամէն , գաւուն
թէքթէքիւր իլլէթիլիլ , պազալա թէ-
ֆա օլաուղու կիպի գաւուն վիրիլիլ ի-
միլ , օլ պապտէ պիզ տալիլ հէմէթ-
քիւր օլաուղ :

Ատենապետ էֆէնտին խանէսինտէ ,
կէլէն ճիւմա կիւնիլ պիր գաւուն երես-
փոխանար թօլաւտապիտն սօնրա
օլ պապտէ Մաթիստէ օգուտաուղու
կէօրէ , մէզքիւր չարքըլըք մահլէրի-
նի իմգալարըն օլմ երեսփոխան էֆէն-
տինիլէրին պազըլար , տէյիլ էհալիլտէն
գօրգաթալարըն իլլին գաւուն մէկիս
իսթէթիլիլիլիլ , իլլա , իլլին հալիլտէ
էօլէ իլլէթիլ իլլէթտէ տիր տէյիլ
սիւլիլտալէրիլիլտէն իմգալ վիրտիք-
լէրին իգրաթ իլլէթիլ տիր , տիլէք
տիր քի մէզքիւր մահլէր , թըպը
թալարաւտա թօլաւտան իմգալար կի-
պի , հէր քէս պիրէր տիլիլա գաւուն
թըլարագ , եանիլ տալարըն կէօրէ գաւուն
թըլարագ իմգալարընըլլէր լաք :
վէ պուսլար պէօյլէ օլմալընտա , էլ-
լի պիրէր թարաթարըն օլմն զալէ-
թալարաւտա , հալտէ գօրգաթա տալիլ
եազըլմագտա օլմն պէնտէլ թաստիլ
իլլէթտէ տիրէր :

ԷՍԷՆ ԻՏԷՆԻՔ ՊԻՐ ՎԱԳԱՍ

Պու տէֆա բաթիլիլիլտէմիլիլ վէ
րուլար , վէ Գաթիլիլիլ , վէ Բըր-
թէթիլիլար բաթիլիլիլտէլիլիլ ,
քէնտի առաջնօրէլար իմգալարըլլա
կէլէն , վէ հաթթա Պալիլ տալիլ

քէլիլտէ օլաւտա պիր թէլէթիլիլտէ
մէյէ նէլարէն , պուստան պէլ մահ
մուգաւտալալ տալիլ կէլէրէլիլ օլմ
Պալիլ նալ պիր Հայ իսլամիլիլիլ
գապուլ իտէր , վէ մուսլիլիլիլ կի-
տիպ զէվէսինի գաւունարագ , օն
աէօրթիլ եալընտա պիր գըզընը եանը-
նա տըլը , վէ օնա տալիլ իսլամիլիլիլ
թիլ գապուլ իլլէթիլիլ իւզըն շալ-
լըր , վէ մէրգուլէյիլ Ձէրքէս իտէլէ-
րինէ վէ թիւրքմէն շալարընտա ի
գաւէթ իլլէթիլիլտէ պուլաւտա :

Մէրգուլէ պիր տիլիլ իսլամիլիլիլ
թիլ գապուլ իլլէթիլիլիլ , վէ վալի-
տէսինտէն ալըլմագալընըն իտաւա
իտէր . պուսլար իւզըրիլէ հիւքիլիլ
թէ թէլէքթի օլաւտա , վէ հիւքիլ-
մէթ մէրգուլէյիլ վալիլտէսինէ թէլիլ
իլլէթիլիլտէն պազալ , թուլար միլիլ
թիլ էֆէնտինիլ խանէսինէ կէօնտէրիլ
Ձէվալը գըզ ճէպիր օլաուղ պիր
օլաւտա գաւուն , վէ պիր թաթիլիլ գա-
լար պիլիլ մասալընտ սըլլէր :

Հիւքիլմէթ թաթիլիլտէն գապ-
թիլիլիլ կիտէրէք մէրգուլէյիլ իսթիլ-
լէր , պիլարէ կէնճ գըզ զալար սըլլ-
թիլիլա ու ֆէրաւալար իտէր , վալի-
տէսինիլ պուսլարալ օլաւտա սաթ-
լըր , պիր տիլիլալ ըտէրիլիլ իսթիլ
տիլիլիլ , վէ իսլամիլիլիլ տալիլ օլ-
մաւաւալընըն սէօյլէր , հալ պու քի
ասլա սէմիլ իլլէթիլ օլաւտաւաթագ ,
վալիլ բալանըն էմրիլ իլլէ մէրգուլէ
վալիլտէսի պազընտան չէքիլիլ տը-
նըր , մասալընտալ չըգալըլըր , վէ
երինէ ըտէրիլիլ թէլիլ իտիլիլ :

Մէրգուլէ պիր պէսթիլիլիլ տէրքեթ
օլմն պէօյլէ պիր տաւալէթ զէմանըն
տա , օն տէօրթիլ եալընտա պիր գըզալ
պու եօլաւ ճէպրէնիլիլտէլիլիլ թէք-
թիլ օլաւտալ , վէ էօրթիլ վալիլտէ-
սինտէն լալարագ ըտէրիլիլ թէլիլ
իտիլիլտէ , հէր միլլէթ վէ հէր մէզ-
հէպ ըտէրիլիլիլ , չիւրէն վէ գօր-
գաւունտա թահրէր իլլէթիլիլտէն ,
պիլիլթիլիլտէ վալիլ օլաւտալ ,
կէլիլտէ պու թալաթալ պիլիլիլիլիլ :

Տիւնքի կիւն վէքիլ Տէր Հայր , մէզ-
քիւր թէլէթիլիլտէ ալարագ խաթիլիլ
միւշիլիլ հազընթիլիլիլ կիլիլիլ իս-
տէ , պիլիլիլիլ նէ ճէվալ տըլլէր :
Հէր նէ գաւուն պիլիլիլ իտէք տէ ,
հիշ չիւրէնիլիլ եալարալ քի , տալիլ
վէ հազգթիլիլիլ միւլաթըք , սու-
րէթտէ պիր ճէվալ տալարագ տըլլէր ,
մէրգուլէ տէ եա վալիլտէսինէ թէս-
լիլ վալիլտէք տըլլէր , վէ եալարագ
պու թալաթալ ճէվալ իտիլիլիլ տիր , թ-
քին , էսէթ իտիլիլիլ էէրիլ չուսը
տըլլէր քի , պէօյլէ էսէթիլիլ վալիլալ-
ըն սօնու կէլիլտէքտէ տիր :

Պիզէ պիր վէ պին քիշի իսթէթիլիլ
մէզէպէ կիտէր իմիլ , պուստ քիմէ
պիր շէյ տէլէթիլ վէ պիր պէյիլա եօգ
տուր , լաքին շու բէք էսէթ օլաւտ-
ագ շէյ տիր քի , հալտա մէզհէպ
թէպիլիլ նալընտա օլաւտալ , պու եօլ-
աւ գապալ հարէքթիլիլիլ իլլէթիլալ օ-
լաւտալ տալը . նէ տիլէք տիր օն
տէօրթիլ եալընտա պիր կէնճ վէ գօր-
գալ , վէ հալիլիլ հիշ պիր թէլիլիլ
սահիլիլ օլմաւալ պիր էրմէնիլ գըզըն
Ձէրքէսիլէլ էլլէրիլտէ վէ թիւրքմէն
տէր չալարընտալ կէլիլթիլիլտէն
սօնրա , պիր տալար միլիլիլ էֆէնտիլ
էվլիլտէ սաթըլմագ , վէ վալիլտէսի սի-
նէսինտէն ալըլմագ , մէկիլիլ պու հալ-
լէրտէն միլիլէսիլ օլաւտալ էսլմէսիլ
վէ գօրգաթագ վէ մէզպուր օլաւտա
թէպիլիլ մէզհէպ իլլէթիլ , վէ . . .
իլլէթիլտէն տէյիլ մի տիր :

